

จิตรกรรมฝาผนังภาคใต้: การบูรณาการรูปแบบพหุลักษณะสู่จินตภาพร่วมสมัย

MURAL PAINTING OF SOUTHERN THAILAND: THE MULYI – CULTURAL INTEFRATION FOR CONTEMPORARY IMAGES.

สมพร ฐรี

ดุษฎีนิพนธ์นิสิตปริญญาเอก คณะศิลปกรรมศาสตร์
สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบสร้างสรรค์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เทคนิคเชิงช่าง หลักการเขียนที่สัมพันธ์กับคติความเชื่อ และลักษณะเฉพาะความโดดเด่นในเนื้อหาของสาระ และการวิเคราะห์สังเคราะห์รูปแบบพหุลักษณะที่แสดงออกถึงมูลฐานที่สะท้อนค่านิยมเฉพาะ หลักการ วิธีการของรูปแบบพหุวิธี พหุวัฒนธรรมในจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้สมัยศิลปะรัตนโกสินทร์ (ช่วงรัชกาลที่ 1-6) ให้เกิดองค์ความรู้ เพื่อนำไปบูรณาการองค์ความรู้รูปแบบพหุลักษณะสู่จินตภาพร่วมสมัย โดยอาศัยพหุวิธี ให้เกิดความเป็นเอกภาพ ตามลักษณะเฉพาะของการสร้างสรรค์ส่วนบุคคล

วิธีการวิจัย วิเคราะห์รูปแบบ เทคนิคเชิงช่าง หลักการเขียนที่สัมพันธ์กับคติความเชื่อ และลักษณะเฉพาะความโดดเด่นในเนื้อหาของสาระ และการสังเคราะห์มูลฐานค่านิยมเฉพาะ หลักการ วิธีการที่มีอัตลักษณ์ในแต่ละรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบศิลปะช่างหลวงภาคกลาง รูปแบบศิลปะจีน รูปแบบศิลปะตะวันตก รูปแบบศิลปะประเพณีรัชกาลที่ 4 รูปแบบศิลปะมุสลิม รูปแบบศิลปะฮินดู – ชาว และรูปแบบศิลปะท้องถิ่นภาคใต้ ที่มีพหุวัฒนธรรม พหุวิธีการในจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้สมัยศิลปะรัตนโกสินทร์ (ช่วงรัชกาลที่ 1-6) โดยการนำองค์ความรู้รูปแบบพหุลักษณะมาบูรณาการสู่บูรณาภาพร่วมสมัยให้เกิดโครงสร้างทางองค์ประกอบใหม่ให้มีความเป็นเอกภาพในความหลากหลายทั้งนามธรรมและรูปธรรม ด้วยเทคนิคทางจิตรกรรมร่วมสมัย

ผลการวิจัยแบบสร้างสรรค์เกิดองค์ความรู้ รูปแบบ เทคนิคเชิงช่าง หลักการเขียนที่สัมพันธ์กับคติความเชื่อ และลักษณะเฉพาะความโดดเด่นในเนื้อหาของสาระ และเกิดองค์ความรู้การสังเคราะห์มูลฐานค่านิยมเฉพาะ หลักการ วิธีการที่มีอัตลักษณ์ในแต่ละรูปแบบ และเกิดผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยที่สะท้อนถึงเนื้อหาของสาระความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรูปทรง เนื้อหาสาระเทคนิควิธีการในความหลากหลาย โดยแฝงนัยที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คติความเชื่อ และให้รับรู้ได้ถึงรสชาติและกลิ่นอายความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ในจินตภาพใหม่

คำสำคัญ: จิตรกรรมฝาผนังภาคใต้, การบูรณาการ, พหุลักษณะ, จินตภาพ

Abstract

The purposes of this creative research were to study and analyze the model in using techniques of fine arts to create mural painting. All of these mural painting were the work which related to the cultures, beliefs in Buddhism, the contents of uniqueness of them, etc.; and to analyze, synthesize of multi- cultural models which expressed the foundation bases reflected specific values principles, methods of multi-techniques, multi-cultures, in those southern mural painting of Rattanakosin Period: from King Rama 1 to King Rama 6. The method of this research was to study and collect data and then analyze the model in using techniques of fine arts to create mural painting. All of these mural painting were the work which related to the cultures, beliefs in Buddhism, the contents of uniqueness of them and synthesize of all specific foundations, principles, and emphasized on the uniqueness of each work : the work of Central Part Artists (Chang long pakgiang), Chinese style, Western style, King Rama IV style, Hindu-chawa style, Muslims style and local southern Style. All these Fine arts mural painting were integrated with Multi- cultures, multi-work styles, multi-method creating to be the uniqueness of arts work as interesting pieces of painting in the south.

The result of creative research indicated Knowledge the model in using techniques of fine arts to create mural painting. All of these mural painting were the work which related to the cultures, beliefs in Buddhism, the contents of uniqueness of them and Knowledge synthesize of multi- cultural models which expressed the foundation bases reflected specific values principles, methods of multi-techniques, multi-cultures, in those southern mural painting and related to the contemporary Fine art of mural paintings reflected to the beliefs, cultures and the way of life which were different of the people who lived in the same society as brotherhood which shown in the shapes, postures, techniques and methods of the work- the mural paintings in the southern of Thailand and the perception of the taste and touch of local identity in southern new imagery.

Key Words: Mural Painting of Southern, Multi – cultural, contemporary, image.

บทนำ

ภาคใต้ บริเวณฝั่งทิศตะวันออกของทะเลอ่าวไทย ถือเป็นแหล่งกำเนิดและสืบทอด วิทยาการด้านศิลปกรรมไทยปรากฏหลักฐานภายในบริเวณวัดมายาวนาน ซึ่งเป็นศิลปกรรมที่มี คุณค่า ทางด้านสุนทรียศาสตร์ การศึกษาวิจัยเป็นการฉายภาพสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของผู้คน ชีวิตทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ที่มีปรากฏหลากหลายแขนง เช่น สถาปัตยกรรมไทย ประติมากรรมไทย และจิตรกรรมไทย ซึ่งผลงานเหล่านี้ถือเป็นพุทธศิลปกรรม อันทรงคุณค่าแก่การอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสานและสืบทอดเป็นอย่างยิ่ง (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2529, หน้า 1593) ดังที่ปรากฏคุณค่าของภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีความสำคัญ อันเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ภาคใต้ ดังปรากฏ “ในสมัยพ.ศ.2415 พระยาผู้ปกครองรัฐ กลันตันได้สร้างอุโบสถ เป็นที่ยอมรับทั่วกันว่าเป็นพระอุโบสถที่สวยงามด้วยศิลปะไทยมากที่สุดใน พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เป็นที่เชิดหน้าชูตาของชาติไทยในแหลมมลายู และในสมัยรัชกาลที่ 5 รัฐบาล ไทย - อังกฤษ ได้ทำสนธิสัญญาที่เรียกว่าสนธิสัญญาแลกเปลี่ยนสิทธิสภาพนอกอาณาเขต เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2452 (ร.ศ. 127) ซึ่งทำให้คนไทยต้องเสียดินแดนไทย 4 รัฐ ในแหลมมลายูให้กับ อังกฤษ เพื่อยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต และอนุสัญญาฉบับ 2440 ให้คนในบังคับบัญชาของ อังกฤษขึ้นศาลไทย ในการปักปันเขตแดนตามสนธิสัญญาดังกล่าว รัชกาลที่ 5 ได้หยิบยกเอาพุทธ ศาสนาโดยอ้างโบราณสถานวัดชลธาราสิงเห ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของไทยมาช้านาน เป็นเครื่องต่อรอง อังกฤษยอมรับจึงทำให้พื้นที่แถบอำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกลิก และอำเภอ แวังบางส่วนซึ่งเคยอยู่ในการปกครองของรัฐกลันตันมิต้องตกเป็นของอังกฤษ จึงนับว่าวัดชลธารา สิงเหเป็นวัดที่มีความสำคัญ ยิ่งในประวัติศาสตร์ไทยและประชาชนได้ร่วมกันขนานนามวัดว่า “วัด พิทักษ์แผ่นดินไทย” มาจนถึงปัจจุบัน (วรรณภา ณ สงขลา, 2535, หน้า 13) และเนื่องจากภาคใต้ เป็นดินแดนเชื่อมผ่านที่เป็นรัฐชายเขตแดนและเป็นสังคมเปิดจึงมีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติเข้ามา มีปฏิสัมพันธ์และอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น สยาม มลายู ชาว ตะวันตก อินเดีย อาหรับ จีน จำปา ซึ่งเป็น เหตุให้วัฒนธรรมของกลุ่มชนชั้นนั้นๆ เข้ามาผสมผสานและมีการนำศาสนาต่างๆ เข้ามาเผยแพร่ เช่น ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู พุทธศาสนาและอิสลาม (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์และคณะ, 2543, หน้า 3) การที่มีหลายเชื้อชาติเข้ามาทั้งค้าขาย พักอาศัย ทำให้ศิลปวัฒนธรรมมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ เทคนิคเชิงช่าง เนื้อหาสาระ อิทธิพลร่วมของคติความเชื่อในแต่ละศาสนา ที่ผสมผสานสร้างสรรค์กับ ลักษณะลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นภาคใต้ เกิดเป็นอัตลักษณ์ตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์- ปัจจุบัน

โดยเฉพาะจิตรกรรมไทยจะปรากฏภาพสะท้อนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านต่างๆ ใน อดีตไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม โดยการผสมผสานคติความเชื่อปรัมปราคติ กับคติความเชื่อท้องถิ่นภาคใต้ ที่แสดงออกด้วยการสร้างสรรค์จากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้ปรากฏออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมที่เป็นรูปธรรมอันสมบูรณ์ด้วยสุนทรียภาพ ซึ่งเกิดจากความพากเพียรและ พลังแห่งความเฉลียวใจของช่างโบราณ จะต้องมิจิตใจที่เพ่งพิศในการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดสมาธิและ

จินตนาการ (วรรณิกา ณ สงขลา, 2533, หน้า 1) คุณค่าดังกล่าวปรากฏสะท้อนถึงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม คติความเชื่อ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาของช่างโบราณ และเป็นการบันทึกวิถีคิดของช่างช่างท้องถิ่นภาคใต้และเจ้าเมืองที่ต้องการให้เกิดความเป็นเอกภาพของสังคมในความหลากหลาย แต่จิตรกรรมฝาผนังอันทรงคุณค่าเหล่านี้ในวันจะสูญหายและชำรุดตามกาลเวลาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ดูผู้ชมขาดการรับรู้และไม่เข้าใจสาระสำคัญของจิตรกรรมฝาผนังที่ชำรุดเสียหายไปแล้ว ซึ่งถือว่าการรับรู้มีความสำคัญทางการเห็น (สุชาติ เทาทอง, 2553, หน้า 16) ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงต้องทำการศึกษาวិเคราะห์สังเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ อรรถาธิบาย นำไปสู่การวิจัย ความซาบซึ้งในเนื้อหาสาระและคุณค่าความงามในข้อมูลจิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ในสมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเป็นแรงบันดาลใจ เกิดประเด็นที่น่าสนใจ มุมมอง เพื่อนำไปสู่บูรณาการสู่จินตภาพร่วมสมัย จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เทคนิคเชิงช่าง เนื้อหาเรื่องราว การจัดองค์ประกอบ ลวดลาย และอัตลักษณ์ ในแต่ละรูปแบบที่มีค่าจำเพาะของมูลฐาน หลักการ และวิธีการในรูปแบบศิลปะจันทบูรแบบศิลปะตะวันตก รูปแบบศิลปะฮินดู-ชวา รูปแบบศิลปะแบบพระราชนิยมรัชกาลที่ 4 รูปแบบศิลปะมุสลิม รูปแบบช่างหลวงภาคกลาง และรูปแบบของช่างท้องถิ่นภาคใต้โดยการปรากฏรูปแบบที่สะท้อนการผสมผสานกันของพหุวิธีเชิงช่าง สหวิธีการ พหุวัฒนธรรม และได้แสดงถึงความเจริญทางสหชาติพันธุ์ที่ชัดเจนในภาพจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้ โดยแสดงออกทั้งเป็นภาพหลักและเป็นภาพรองที่ปรากฏมากหรือน้อยตามความคิดเห็นของช่างเขียน

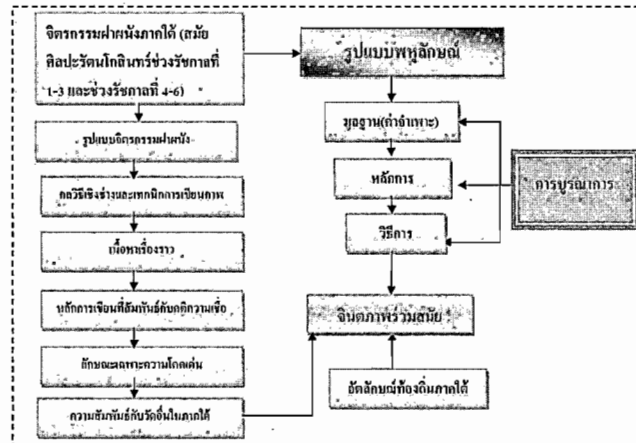
การนำองค์ความรู้จากการศึกษา การวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบพหุลักษณะจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้ นำไปบูรณาการสู่จินตภาพร่วมสมัย โดยพหุวิธีด้วยการจัดโครงสร้างองค์ประกอบใหม่ที่ไม่เหมือนกับจิตรกรรมฝาผนังเดิม เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย ตามมุมมองและความคิดเห็นส่วนตัว ดังเช่นทฤษฎีการสร้างเอกภาพในงานศิลปะ (ชูลัด นิมเสมอ, 2534, หน้า 101-125) เพื่อเป็นการก่อให้เกิดองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานจากการศึกษาวิจัย และเกิดความสำนึกถึงคุณค่าในจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบเทคนิคเชิงช่างหลักการเขียนที่สัมพันธ์กับคติความเชื่อและลักษณะเฉพาะความโดดเด่นในเนื้อหาสาระจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้สมัยศิลปะรัตนโกสินทร์(ช่วงรัชกาลที่ 1-6)
2. เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์รูปแบบพหุลักษณะที่แสดงออกถึงมูลฐาน หลักการ วิธีการที่สะท้อนค่าจำเพาะของรูปแบบพหุวิธี สหวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมในจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้สมัยศิลปะรัตนโกสินทร์ (ช่วงรัชกาลที่ 1-6)
3. เพื่อบูรณาการองค์ความรู้รูปแบบพหุลักษณะจิตรกรรมฝาผนังภาคใต้กับมโนภาพทัศนคติการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสู่จินตภาพร่วมสมัย โดยอาศัยพหุวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ ตามลักษณะเฉพาะของการสร้างสรรค์ส่วนบุคคล

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์จิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ ให้เกิดองค์ความรู้อย่างเป็นระบบในเชิงวิชาการ และนำองค์ความรู้มาบูรณาการสู่จินตภาพร่วมสมัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

วิธีการวิจัยแบบสร้างสรรค์

ดำเนินการวิจัยจากการประยุกต์ตามขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน (8 ข้อ) เพิ่มข้อ 9 อัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ดังนี้

1. แนวความคิด

1.1 **แรงดลใจ** มาจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ ซึ่งเป็นประเด็นและแรงดลใจที่สำคัญในสองช่วงสมัยที่มีความแตกต่าง ความหลากหลายของรูปแบบ มีพหุวิธี สหวิธีการ สหวัฒนธรรม เชื่อมโยงคติความเชื่อของศาสนาพุทธ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม เกิดองค์ความรู้ในแต่ละช่วงสมัยในด้านรูปแบบ กลวิธีเชิงช่างและเทคนิคการเขียนภาพ เนื้อหาเรื่องราว หลักการเขียนภาพที่สัมพันธ์กับคติความเชื่อ ลักษณะเฉพาะความโดดเด่น และความสัมพันธ์กับวัดอื่นในภาคใต้

1.2 **แนวคิด** ผู้วิจัยนำองค์ความรู้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบหลักเกณฑ์จิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ อันมีพหุวิธี สหวิธีการ พหุวัฒนธรรมปรากฏความหลากหลายที่ประกอบด้วยลักษณะเฉพาะ เทคนิคเชิงช่าง เนื้อหาเรื่องราว ลวดลาย การจัดองค์ประกอบ และอัตลักษณ์ นำองค์ความรู้ที่โดดเด่นดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การบูรณาการด้วยพหุวิธีการให้เกิดจินตภาพสมมติชั่วคราว (ตารางที่ 1)

รูปแบบพหุลักษณะ	ลักษณะเฉพาะ	เทคนิคจิตรกรรม	เนื้อหาเรื่องราว	ขนาด	การจัดองค์ประกอบ	อัตลักษณ์
1. รูปแบบช่างหลวงภาคกลาง						
2. รูปแบบศิลปะจีน						
3. รูปแบบศิลปะตะวันตก						
4. รูปแบบศิลปะประเพณีรัชกาลที่ 4						
5. รูปแบบศิลปะมุสลิม						
6. รูปแบบศิลปะสินธุ-ชวา						
7. รูปแบบศิลปะห้องจิตรกรรมใต้						

ตารางที่ 1 การรวบรวมแนวคิด

ตารางที่ 1 แสดงการสรุปลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในแต่ละรูปแบบที่มีอัตลักษณ์ที่เหมือนและแตกต่าง ซึ่งมีลักษณะแบบอุดมคติ มีความงามเหนือธรรมชาติ มีปรัชญาและแนวคิดความเชื่อตามศาสนาพุทธเป็นเนื้อหาหลัก ศาสนายินดูและอิสลามเป็นเนื้อหารอง และการคลี่คลายจากแบบอุดมคติสู่แบบความเป็นจริงในรูปแบบศิลปะแบบประเพณีรัชกาลที่ 4 และการแสดงเทคนิคเชิงช่างในการเขียนภาพ ทั้งวิธีการระบายสีเรียบและการเกลี่ยไล่น้ำหนักสีให้เกิดค่าน้ำหนักอ่อน-แก่ สูดทำยัดเส้นด้วยสีเข้มหรือสีดำแสดงรายละเอียดของภาพซึ่งจะระบายสีทั้งเอกรงค์และพหุรงค์ ทำให้ภาพเกิดระยะใกล้-ไกล นอกจากนี้ยังนำวิธีการแบบทัศนียวิทยาามาใช้ในการเขียนภาพสิ่งก่อสร้าง โดยเฉพาะรูปแบบศิลปะตะวันตก การแสดงเนื้อหาเรื่องราวที่แสดงถึงภาพพุทธประวัติ ทศชาติที่เกิดขึ้นจากการเนรมิตจากมโนภาพและเนื้อหาเรื่องราวความคิดความเชื่อของศาสนาอิสลามและฮินดูผสมผสานความเชื่อท้องถิ่นภาคใต้ การสะท้อนความเชื่อสวรรค์ดวงวิญญาณของศิลปะแบบจีน และภาพวรรณคดีรามเกียรติ์ที่สอดคล้องกับสงครามความดีและความชั่ว การแสดงภาพลวดลายจาก

ปราสาทราชวัง คลื่นน้ำ ลายพันธุ์พฤกษา ลายเรขาคณิตของรูปแบบศิลปะมุสลิมจะมีอัตลักษณ์ในแต่ละรูปแบบ รวมทั้งการจัดองค์ประกอบให้มีหลายมิติเวลาในภาพเดียวกัน การกั้นภาพด้วยเส้นสีเทา เส้นริบบิ้น ไซดเซา สิ่งก่อสร้าง และการจัดองค์ประกอบภาพให้มีอิสระและเคลื่อนไหวของรูปแบบท้องถิ่นภาคใต้ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์อย่างละเอียดในแต่ละรูปแบบ

1.3 การตีความ ผู้วิจัยตีความจากข้อมูลการสังเคราะห์รูปแบบพหุลักษณะจิตกรรมฝาผนังภาคใต้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ หาความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบ และเนื้อหาทางศิลปะ ที่เน้นการหาค่าจำเพาะของมูลฐาน(เส้น, สี, รูปร่าง, รูปทรง ฯลฯ) หลักการ (การเน้น, คุณภาพ, ความเคลื่อนไหว ฯลฯ) และวิธีการ(หลายวิธี, หลายมุมมอง ฯลฯ) ที่ปรากฏในแต่ละรูปแบบเพื่อนำไปสู่จินตภาพสมมติชั่วคราว (ตารางที่ 2) ซึ่งเป็นรูปความคิดที่ยังไม่ปักใจในขั้นต้นว่า ควรจะเป็นรูปความคิดแบบไหนอย่างไร อาจมีรูปความคิดเดียวหรือหลายรูปความคิด เพื่อรอการศึกษา หรือรอการพัฒนาภาพร่างแล้วนำมาพิจารณา วิเคราะห์ ว่ารูปใดมีความสอดคล้องกับจินตภาพสมมติหลักตามโจทย์ที่กำหนดไว้

องค์ประกอบ	คำอธิบาย	คุณสมบัติ / เนื้อหา						
		ลักษณะร่วมของภาคกลาง	ลักษณะศิลปะจีน	ลักษณะศิลปะตะวันตก	ลักษณะศิลปะประเพณีจังหวัดที่ 4	ลักษณะศิลปะมุสลิม	ลักษณะศิลปะอินโด-ชวา	ลักษณะศิลปะท้องถิ่นภาคใต้
มูลฐาน (element)	เส้น							
	สี							
	รูปร่าง							
	รูปทรง							
	บริเวณว่าง							
	พื้นผิว							
	น้ำหนัก							
	แสงเงา							

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์มูลฐานคำจำเพาะและความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบ คำจำเพาะและเนื้อหาทางศิลปะ

ที่มา: สุชาติ เกาทอง. สหวิทยาคาร: การวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงแบบบูรณาการศิลปะ, 2556.

ตารางที่ 2 เป็นสรุปการวิเคราะห์ตีความรูปแบบพหุลักษณะในลักษณะการจัดองค์ประกอบของมูลฐานของคำจำเพาะดังเช่นการใช้เส้นที่มีความประณีต และสีที่มีการใช้ทั้งสีแบบเอกรงค์และพหุรงค์ และความมีอิสระช่างท้องถิ่น การวาดภาพรูปร่าง-รูปทรงที่มีทั้งการวางเคียงกัน การผลึกและทับซ้อนกัน ทำให้ภาพเกิดมิติตามความเป็นจริง การจัดบริเวณว่างของภาพตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความคิดเห็นของช่างด้วยการแทนค่าของสีให้มีความเป็นเอกภาพของเนื้อหาในแต่ละตอน และพื้นผิวที่ระบายสีแบบเรียบและการเกลี่ยสีให้เกิดน้ำหนัก เกิดแสงเงา บรรยากาศ

ของภาพตามความเป็นจริงของธรรมชาติ ซึ่งคำจำเพาะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับวิธีการ หลักการ เนื้อหา เพื่อให้การแสดงผลออกในแต่ละรูปแบบมีความงามตามอุดมคติ

2. ความงาม

1.4 รูปแบบ ลักษณะผลงานเป็นงานจินตภาพร่วมสมัย 2 มิติ ที่มีลักษณะตามความคิด เห็นเฉพาะตน

1.5 แนวเรื่อง นำองค์ความรู้รูปแบบพหุวิธี สหวิทยาการ และความหลากหลายทาง วัฒนธรรมในจิตรกรรมฝาผนังของภาคใต้สมัยศิลปะรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ 1-6 นำมาบูรณาการ สู่อินตภาพร่วมสมัยโดยการจัดโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ใหม่ที่เหมือนจิตรกรรมฝาผนังเดิม จากการจินตภาพร่วมสมัยที่ประกอบด้วยความเป็นเอกภาพของรูปทรง การแสดงออก ความคิด ให้ เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในผลงานทั้งรูปและนาม

1.6 เทคนิควิธีการ มีความหลากหลายในการสร้างสรรค์เพื่อนำมาซึ่งความหลากหลาย ของผลงาน

- เทคนิคทางจิตรกรรม เช่น การระบายสีด้วยสีอะคริลิก และอื่นๆ
- เทคนิคประสม เช่น การใช้วัสดุผ้าบาเต๊ะ ผ้าบาติกหรือเทคนิคทางคอมพิวเตอร์ หรืออื่นๆ

ขนาดผลงานมีอิสระตามความเหมาะสมของวัสดุ

1.7 การแสดงออก เป็นการแสดงออกจากความรู้สึกเฉพาะตนโดยการจัดสรร องค์ประกอบใหม่ ด้วยการผสมผสานกันของสีกับรูปทรงให้เกิดเอกภาพ เพื่อดึงดูดอารมณ์ความรู้สึก และความสนใจกับคนดู ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์การจินตภาพของผลงาน

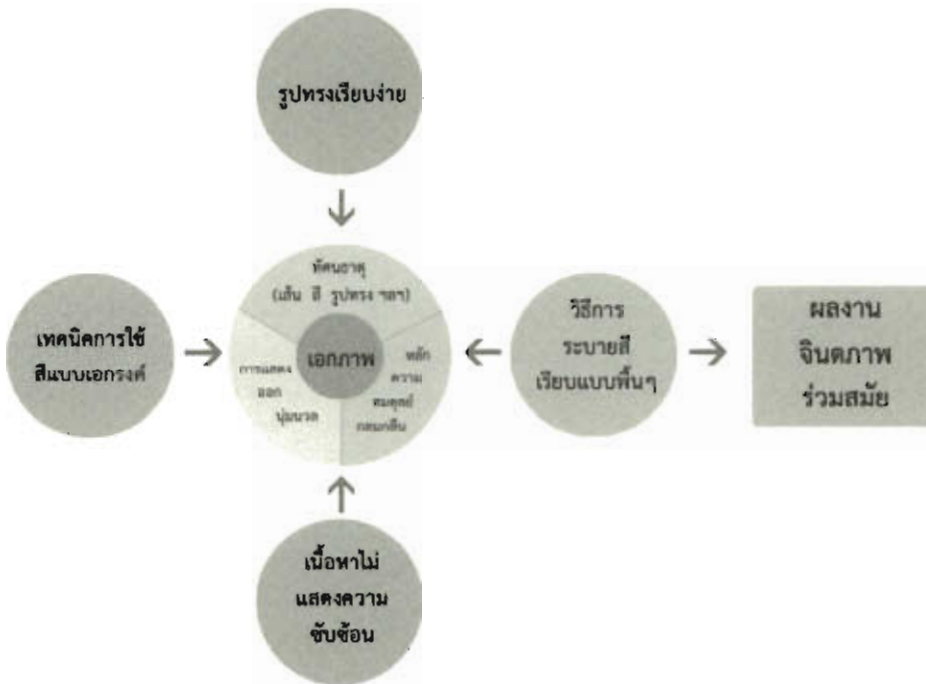
3. ความหมาย

1.8 เนื้อหาสาระ จินตภาพร่วมสมัยรูปแบบพหุลักษณะจิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ ให้มีความ เป็นพี่น้องกัน และการอยู่ร่วมกัน ด้วยการบูรณาการสู่อินตภาพร่วมสมัยเกิดความเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันในผลงานทั้งรูปและนาม โดยแฝงนัยในผลงานที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คติ ความเชื่อ เนื้อหาสาระ ความหลากหลายทางศาสนาในภาคใต้

1.9 อัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ผลงานแสดงเนื้อหาและคุณสมบัติของอัตลักษณ์วัฒนธรรม ท้องถิ่น ให้รับรู้ได้ถึงรสชาติและกลิ่นอายความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ในจินตภาพใหม่ ด้วยการแสดงออกด้านการจัดองค์ประกอบที่มีอิสระและมีการเคลื่อนไหว เทคนิคการใช้สีแบบวัด จะทิ้งพระที่เขียนสีขาว สีฟ้าบนพื้นสีเหลือง การแสดงภาพสถาปัตยกรรมที่มีอัตลักษณ์แบบท้องถิ่น ภาคใต้ แบบศิลปะจีน แบบศิลปะอิสลาม ซึ่งภาคอื่นไม่มี การใช้จุดและการเน้นเส้นที่คมชัดในการ วาดภาพตัวหนังสือสูงแทนภาพซุกกวดคู่เต่า และการเขียนภาพบนพื้นผ้าบาเต๊ะและผ้าบาติกที่มี ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การสร้างสรรคจินตภาพร่วมสมัย

นำตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างคำจำเพาะ องค์ประกอบ และเนื้อหาทางศิลปะกับการสรุปประมวลแนวความคิดการสร้างสรรคผลงานศิลปะเป็น มาออกแบบภาพร่างจินตภาพสมมติชั่วคราว เพื่อให้มีรูปแบบที่แสดงออก และสื่อถึงความเป็นเอกภาพในความหลากหลายของรูปธรรมและนามธรรม ตามวิธีการแผนภูมิที่ 2 โดยแฝงนัยในผลงานที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ เนื้อหาสาระของการลดความขัดแย้งทางศาสนาด้วยการผสมผสานคติความเชื่อทั้งศาสนาพุทธ อิสลาม จีน และลักษณะเฉพาะท้องถิ่นภาคใต้ให้เกิดความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย (แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดละ 5 รูปแบบ) เพื่อหาความเหมาะสมในรูปแบบที่ตรงกับแนวคิดในการสร้างสรรค

แผนภูมิที่ 2 แนวทางการสร้างเอกภาพในผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย

ที่มา: ปรับปรุงจากการถอดรหัสความน่าจะเป็นของความสงบของศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง

จากแผนภูมิที่ 2 เป็นแนวทางในการสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยให้เกิดความเป็นเอกภาพ ซึ่งได้ปรับปรุงจากการถอดรหัสความน่าจะเป็นของความสงบของศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง ซึ่งผลงานทั้ง 2 ชุดจะใช้แนวทางนี้เพื่อหาความเหมาะสมตามแนวความคิดของความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย

1. การสร้างสรรค์ชุดที่ 1 “เอกภาพในความหลากหลาย”

แนวทางการสร้างเอกภาพในความหลากหลายของการบูรณาการให้เกิดจินตภาพร่วมสมัย ตามตารางที่ 3 และตารางที่ 4 ในการประกอบกันของรูปความคิด เนื้อหาและรูปทรง จากมูลฐานคำจำเพาะในแต่ละรูปแบบที่เลือกมา เพื่อให้เกิดเนื้อหาสาระและจะต้องมีอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้

แนวทางการสร้างสรรค์					
คำจำเพาะ (ทัศนธาตุ)	การประกอบกัน	รูปแบบพหุลักษณะ	เนื้อหาสาระ	ความเป็นท้องถิ่นภาคใต้	จินตภาพร่วมสมัย
- เส้น - สี - รูปร่างและรูปทรง - พื้นผิว - น้ำหนัก - แสงเงา - บริเวณว่าง	-วางรูปทรงเคียงกัน - ผิดกันข้ามกัน - ซ้อนกันบังกัน	- ศิลปะตะวันตก - ศิลปะจีน - ศิลปะอิสลาม - ศิลปะช่วงกลางภาคกลาง - ศิลปะท้องถิ่นภาคใต้ - ศิลปะแบบประเพณี - รัชกาลที่ 4	วัดโพธิ์ปฐมวาาส สร้างความเป็นเอกภาพ โดยให้ ความสำคัญกับทุกศาสนาเพื่อลดความขัดแย้งในสังคม (พุทธ อิสลาม จีน)	- เทคนิคการจุดแบบ การเขียนตัวหนังสือ - การใช้พื้นภาพสีเหลืองเขียนด้วยสีขาวและสีฟ้า - การระบายสีแบบเรียบ - รูปทรงที่เรียบง่าย	-แสดงถึงความเป็นเอกภาพทั้งรูปและนาม - สัญลักษณ์ความศรัทธาเป็นเอกภาพ นำมาซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตารางที่ 3 แนวทางการสร้างสรรค์จินตภาพสมมติ ชุดที่ 1

องค์ประกอบ	คำ	คุณสมบัติ / เนื้อหา						จินตภาพสมมติ
		ลักษณะช่วงกลางภาค	ลักษณะศิลปะจีน	ลักษณะศิลปะตะวันตก	ลักษณะศิลปะประเพณีรัชกาลที่ ๙	ลักษณะศิลปะพุทธศิลป์	ลักษณะศิลปะท้องถิ่นภาคใต้	
มูลฐาน (element)	เส้นสี							
	สีทอง	สีเงิน	สีทองแดง	สีทองแดง	สีเงิน นาคา	สีทองแดง สีน้ำเงิน เขียว สีฟ้า		
	รูปร่างรูปทรง							
	สถานที่รูปแบบรูปทรง	บ้านแบบจีน	บ้านแบบตะวันตก	หลังคาบ้านรูปทรง	มัสยิด	บ้านแบบท้องถิ่น		
	บริเวณว่างพื้นผิว							
นำมรดก	วางรูปทรงเดิม	สถาปัตยกรรมแบบจีน	วางรูปทรงเดิมแบบจีน	วางรูปทรงเดิมแบบตะวันตก	วางรูปทรงเดิมของอิสลามกับพุทธ	วางรูปทรงเดิมแบบท้องถิ่น		
	นำมรดกเดิม	สถาปัตยกรรมจีน	สถาปัตยกรรมตะวันตก	สถาปัตยกรรมจีนและตะวันตก	สถาปัตยกรรมจีนและอิสลาม	สถาปัตยกรรมท้องถิ่น		

ตารางที่ 4 เส้นใยในการจินตภาพสมมติ ชุดที่ 1

2. การสร้างสรรค์ชุดที่ 2 “การบูรณาการสู่บูรณาภาพ”

แนวทางการสร้างเอกภาพในความหลากหลายของการบูรณาการสู่บูรณาภาพของความเป็นพี่น้องด้วยวิธีการทางศิลปะให้เกิดจินตภาพร่วมสมัย ตามตารางที่ 5 และตารางที่ 6 ในการประกอบกันของรูปความคิด เนื้อหาและรูปทรง จากมูลฐานคำจำเพาะในแต่ละรูปแบบที่เลือกมาเพื่อให้เกิดเนื้อหาสาระและจะต้องมีอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้

แนวทางการสร้างสรรค์					
คำจำเพาะ (ทัศนธาตุ)	การประกอบกัน	รูปแบบพหุลักษณะ	เนื้อหาสาระ	ความเป็นท้องถิ่นภาคใต้	จินตภาพร่วมสมัย
-เส้น -สี -รูปร่างและ รูปทรง -พื้นผิว -น้ำหนัก -แสงเงา -บริเวณว่าง	-วางรูปทรงเคียงกัน -ผลึกซ้ำซ้อน -ซ้อนกันบังกัน	- ศิลปะตะวันตก - ศิลปะจีน - ศิลปะอิสลาม - ศิลปะช่วงทองกลาง กลาง - ศิลปะท้องถิ่นภาคใต้ - ศิลปะแบบประเพณี รัชกาลที่ 4	วัดโพธิ์ปฐมาวาส สร้างความเป็น เอกภาพโดยให้ ความสัมพันธ์กับทุก ศาสนาเพื่อแสดงความ ชัดเจนยังในสังคม (พุทธ อิสลาม จีน)	- เทคนิคการออกแบบ การเขียนตัวหนังสือ สูง - การใช้พื้นผิวสี เหลืองเขียนด้วยสีขาว และสีฟ้า - การระบายสีแบบ เรียบ - รูปทรงที่เรียบง่าย อิสระ	-แสดงถึงความเป็น เอกภาพทั้งรูปและ นามในรูปแบบพหุ ลักษณะ

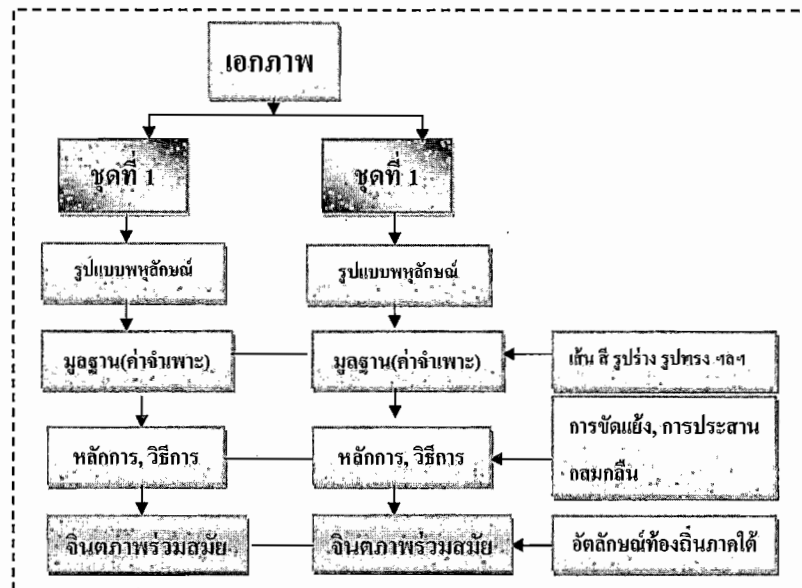
ตารางที่ 5 แนวทางการสร้างสรรค์จินตภาพสมมติ ชุดที่ 2

องค์ประกอบ	คำจำกัดความ	คุณสมบัติ / เนื้อหา						จินตภาพผสม
		ลักษณะช่วงหลวงภาคกลาง	ลักษณะศิลปะจีน	ลักษณะศิลปะตะวันตก	ลักษณะศิลปะประเพณี 4 รัชกาลที่ 4	ลักษณะศิลปะมุสลิม	ลักษณะศิลปะท้องถิ่นภาคใต้	
มูลฐาน (element)	เส้นสี							
	สีทอง	สีแดง	สีทอรงค์	สีทอรงค์	สีแดง น้ำตาล	สีเหลือง สีน้ำตาล เหลือง สีฟ้า		
	รูปร่าง รูปทรง							
	ผสมทั้งรูปร่าง-รูปทรง	บ้านแบบจีน	บ้านแบบตะวันตก	ผสมทั้งรูปร่าง-รูปทรง	มัสยิด	บ้านแบบท้องถิ่น		
บริเวณว่างพื้นผิว								
	วางรูปทรงเดียวกัน	ดอกไม้วางลายด้วยชาวจีน	วางรูปทรงซ้อนทับบังกัน	วางรูปทรงเดียวกันและซ้อนทับบังกัน	สร้างเอกภาพของอิสลามกับพุทธ	วางรูปทรงเดียวกันและซ้อนทับบังกัน		
น้ำหนักแสงเงา								
	แสงเงาตามอุดมคติ	แสงเงาตามจินตนาการและตามอุดมคติ	แสงเงาตามธรรมชาติ	แสงเงาตามคติและตามธรรมชาติ	แสงเงาตามจินตนาการ	แสงเงาตามจินตนาการและตามธรรมชาติ		

ตารางที่ 6 เงื่อนไขในการจินตภาพผสมมิติ ชุดที่ 2

ผลการวิจัยแบบสร้างสรรค์

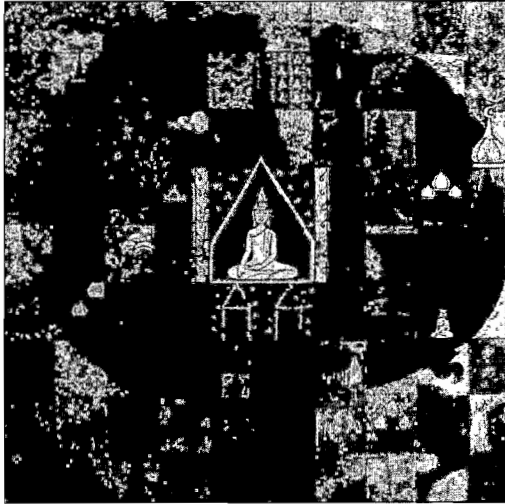
จากการวิเคราะห์ รูปแบบพหุลักษณะจิตกรรมฝาผนังภาคใต้เกิดมูลฐานค่าจำเพาะทางทัศนธาตุหลักการ วิธีการที่มีอัตลักษณ์ในแต่ละรูปแบบ นำมาสังเคราะห์และบูรณาการจินตภาพร่วมสมัย ตามวิธีการสร้างสรรค์ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 เกิดผลงาน(เลือกขยายชุดละ 2 ผลงาน) ที่มีโครงสร้างทางองค์ประกอบใหม่และมีความเป็นเอกภาพของรูปทรง การแสดงออก ความคิด เนื้อหาสาระที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความหลากหลาย เพื่อทดสอบหาความเหมาะสมตามแนวความคิดจากภาษาภาพเกิดความสัมพันธ์รูปความคิด - การแสดงออก - รูปทรง (แผนภูมิที่ 3)

แผนภูมิที่ 3 การสร้างเอกภาพในผลงานจินตภาพร่วมสมัย

ผลงานการจินตภาพร่วมสมัย ชุดที่ 1 "เอกภาพในความหลากหลาย"

แสดงถึงการเน้นข้อมูลเนื้อหาจำเพาะตามความเป็นจริงที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ รูปแบบพหุลักษณะในจิตกรรมฝาผนัง สร้างสรรค์ผลงานด้วยการจัดโครงสร้างองค์ประกอบใหม่ให้เกิดความเป็นเอกภาพของความศรัทธาและมีความเป็นท้องถิ่นภาคใต้ด้วยลวดลายผ้าปาเต๊ะผสมกลมกลืนกับรูปแบบที่ปรากฏในจิตกรรมฝาผนังภาคใต้โดยมีกระบวนการวิคิด วิธีทำดังนี้

ภาพที่ 1 "เอกภาพในความหลากหลาย 3" สื่อประสม ขนาด 80 X 80 cm

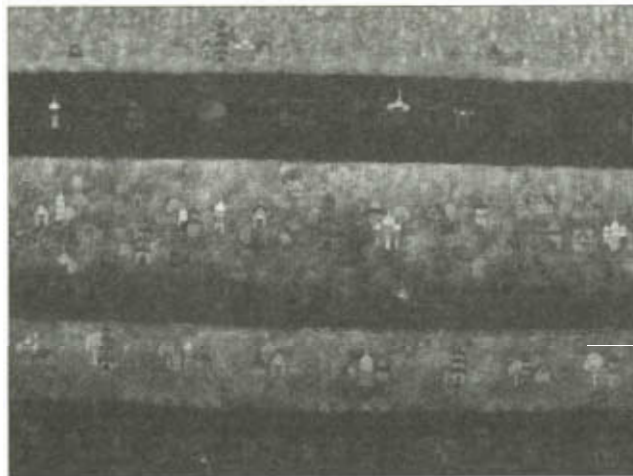
ภาพที่ 2 "เอกภาพในความหลากหลาย 4" สื่อประสม ขนาด 80 X 85cm

วิธีคิด ใช้แนวทางการสร้างสรรค์ของศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา เกาทอง ตามกระบวนการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดเกิดจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปค่ามูลฐานจำเพาะจิตรกรรมฝาผนัง ที่จะต้องตีความหาประเด็นและลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจในแต่ละรูปแบบของจิตรกรรมฝาผนังที่ ประกอบด้วย เส้น สี รูปร่าง รูปทรง บริเวณว่าง พื้นผิว น้ำหนัก แสงเงา(ตารางที่ 4) ในแต่ละรูปแบบ ที่เลือกมาเป็นเงื่อนไขในการสร้างสรรค์ประกอบกับแนวทางการสร้างสรรค์ (ตารางที่ 3) เพื่อให้เกิด องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานจินตภาพร่วมสมัยชุดที่ 1 "เอกภาพในความหลากหลาย" (ภาพ ที่ 1 และภาพที่ 2)

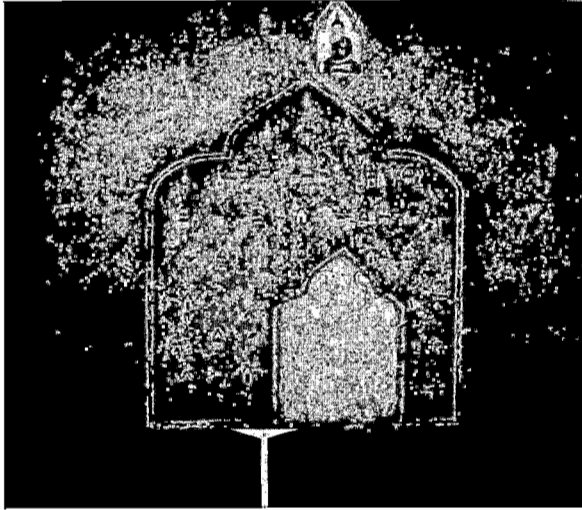
วิธีทำ นำลักษณะเฉพาะทัศนธาตุที่โดดเด่นในแต่ละรูปแบบนำมาจัดองค์ประกอบใหม่ที่ไม่เหมือนจิตรกรรมฝาผนังเดิมโดยให้รูปแบบ แนวเรื่อง เทคนิควิธีการ และการแสดงออกที่มีลักษณะเฉพาะตน ให้เกิดคุณค่าความงามของทัศนธาตุสอดคล้องกับเนื้อหาที่แสดงถึงเอกภาพในความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม และผลงานจะต้องแสดงออกถึงความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ด้วยการจัดสี แบบลดทอนของตัวหนังสือและการสร้างเอกภาพของลดทอนผ้าป่าเตี้ยกับการประสานสัมพันธ์ของรูปร่าง - รูปทรงของความหลากหลายรูปแบบด้วยบรรยากาศของสี และจุดสีบนพื้นสีเหลือง และการสร้างองค์ประกอบกันของรูปร่างรูปทรงที่วางเคียงกัน ผลึกเข้าหากันและซ้อนทับบังกันและมีความเรียบง่าย (ภาพที่ 1) ผสมผสานกับแนวทางการสร้างสรรค์ของสราวุธ ต้นนิยม ด้วยการสร้างสัญลักษณ์มาคลุมพื้นที่ของผลงาน ด้วยรูปทรงสามเหลี่ยมแสดงถึงความศรัทธาและโครงสร้างรูปทรงต้นโพธิ์ครอบคลุมรูปทรงขนาดเล็กเพื่อแสดงถึงความเป็นเอกภาพในความหลากหลายและความขัดแย้งทางศาสนาในสังคม (ศาสนาพุทธ อิสลาม จีน ท้องถิ่นภาคใต้) ตามเนื้อหาสาระของวัดโพธิ์ปฐมาวาส ซึ่งเจ้าเมืองมีนโยบายในการปกครองบ้านเมืองให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยสอดคล้องกับวิธีการลดทอนความสำคัญของรูปทรงด้วยบรรยากาศของสีเหลืองและลดรายละเอียดของรูปทรงให้ดูเรียบง่าย โดยมีแนวความคิดตามลักษณะเฉพาะตนในการสั่งการให้เกิดคุณค่าความงามที่ซ่อนเร้นเนื้อหาสาระ ให้คนดูเกิดจินตนาการ (ภาพที่ 2)

ผลงานการจินตภาพร่วมสมัย ชุดที่ 2 "การบูรณาการสู่บูรณาภาพ"

แสดงการจัดองค์ประกอบด้วยสัญลักษณ์รูปร่าง รูปทรง เส้นสี ที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของการอยู่ร่วมกันที่สงบ-สันติสุขของภาคใต้ในความหลากหลายทางรูปแบบศิลปวัฒนธรรมโดยมีกระบวนการวิคิด วิธีทำดังนี้

ภาพที่ 3 "สงบ-สันติสุข 3" สีอะครีลิก ขนาด 90 X 120 cm

ภาพที่ 4 "เอกภาพในความหลากหลาย 7" สีอะครีลิก ขนาด 120 X 140 cm

วิธีคิด ใช้แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานของศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา เกาทอง ด้วยวิธีการทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านแนวความคิดในการวิเคราะห์สิ่งวิเคราะห์ค่าจำเพาะมูลฐานทางทัศนธาตุของรูปแบบช่างหลวงภาคกลาง ศิลปะจีน ศิลปะตะวันตก ศิลปะประเพณีรัชกาลที่ 4 ศิลปะมุสลิม ศิลปะท้องถิ่นภาคใต้ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น (ตารางที่ 6) ผสมผสานวิธีทำของแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานของศาสตราจารย์เดชา วราขุนด้วยการใช้แนวคิดนำทาง และการหนีห่างจากความจริง และการสร้างองค์ประกอบแบบใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมในจิตรกรรมฝาผนัง การประกอบกันของรูปทรงทั้งวางเคียงกัน ผลึกเข้ากัน ซ้อนบังกัน ให้เกิดความงามทั้งรูปแบบ แนวเรื่อง เทคนิควิธีการและการแสดงออกที่แสดงถึงความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย และมีแนวความคิดเป็นตัวสังการ เน้นเทคนิคที่แสดงถึงความเป็นท้องถิ่นภาคใต้ด้วยการจุดสีทั่วทั้งภาพและลดความสำคัญและรายละเอียดของรูปทรงเพื่อให้เกิดความรู้สึกด้วยทฤษฎีการใช้สีในเวลาเช้าที่มีบรรยากาศของสีปกคลุมเป็นสีเทาอมฟ้า การแสดงรายละเอียดของรูปภาพไม่ชัด โครงสีมีน้ำหนักของความมืด เพื่อสร้างความรู้สึกเงียบสงบ มีความสุขและมีสันติสุข (ภาพที่ 3) และการสร้างสรรค์ด้วยการคลุมโครงสร้างองค์ประกอบด้วยรูปทรงของสถาปัตยกรรมของมุสลิมเป็นเชิงสัญลักษณ์ของภาคใต้ ซึ่งมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และการใช้สีลวดลายพันธุ์พฤษชาของมุสลิมผสมผสานทับลวดลายสีสันของไทยให้เกิดความเป็นเอกภาพตามจินตนาการและความรู้สึกทางจิตใจ ของความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์เป็นผู้สังการ (ภาพที่ 4) เกิดการประสานกลมกลืนของลวดลายผ้าปาเต๊ะกับลวดลายสีสันที่ประกอบขึ้นใหม่ของจุดสีที่มีการเคลื่อนไหว และการแสดงออกของภาพที่ห่างจากความเป็นจริง

การวิเคราะห์ผลงานการจินตภาพร่วมสมัย

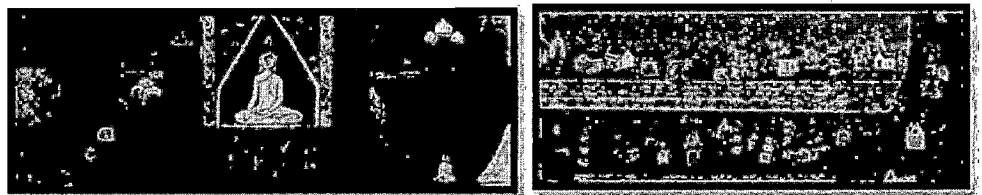
การวิเคราะห์แนวความคิด เป็นการบูรณาภาพทางศิลปะจากความหลากหลายของรูปแบบพหุวัฒนธรรมทั้ง 7 รูปแบบที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ ท่ามกลางเหตุการณ์ความขัดแย้งและความหลากหลายทางศาสนาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์- ปัจจุบัน นำมาตีความหลักขณะโดดเด่นและคำมูลฐาน คำจำเพาะ หลักการ วิธีการ นำมาบูรณาการเกิดโครงสร้างองค์ประกอบใหม่ร่วมสมัยด้วยเทคนิควิธีการพหุวิธีการทางจิตรกรรม 2 มิติทั้ง 2 ชุดจะสะท้อนถึงการอยู่ร่วมกัน ความเป็นที่นั่งของสังคมภาคใต้ ให้มีความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

การผสมผสานกลมกลืน (Harmony) ผลงานการจินตภาพร่วมสมัยทั้ง 2 ชุดในแต่ละภาพ มีการผสมผสานกลมกลืนของรูปทรง พื้นผิว บรรยากาศของสี ทิศทางของเส้น ขนาดสัดส่วนของรูปทรงที่วางเคียงกัน ประสานกัน บังกันและผลึกเข้าหากัน

การเป็นเอกภาพ (Unity) งานทั้งหมดมีความเป็นเอกภาพของเนื้อหา รูปทรง สี พื้นผิว บรรยากาศของสีในรูปแบบที่หลากหลายและมีความขัดแย้งของพหุลักษณะทางวัฒนธรรม

การจัดจังหวะและการซ้ำ (Rhythm and Repetition) ผลงานชุดที่ 1 การจัดจังหวะการซ้ำรูปร่าง-รูปทรงด้วยการวางเคียงกันแต่มีขนาดต่างกัน เพื่อทำให้เกิดความแตกต่างในความหลากหลาย ผลงานชุดที่ 2 มีการวางจังหวะการซ้ำรูปทรงที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ทับซ้อนและบังกันในเนื้อหาเดียวกัน เพื่อให้เกิดจังหวะที่มีเอกภาพและการวางจังหวะการซ้ำของสี พื้นผิวและสร้างจังหวะที่ขัดแย้งในการซ้ำด้วยจุดและเส้น แต่มีความเป็นเอกภาพที่มีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน มีทั้งถี่บ้าง ห่างบ้าง จัดกลุ่มรวมกันบ้าง ตามความคิดเห็นเฉพาะตน (ภาพที่ 6)

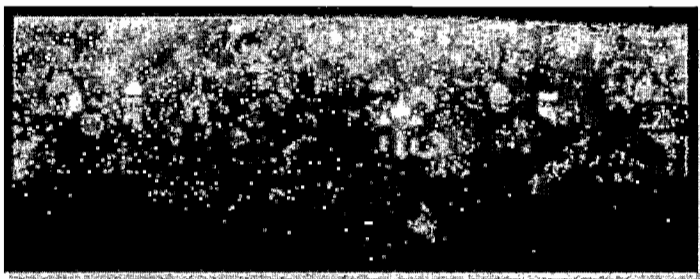

ภาพที่ 6 แสดงการจัดจังหวะและการซ้ำรูปร่าง- รูปทรง

การวิเคราะห์เนื้อหาสาระเนื้อหาสาระทั้ง 2 ชุดในแต่ละรูปแบบมีอัตลักษณ์ในการแสดงออกตามมโนคติให้ความสำคัญในความเชื่อทางพุทธศาสนาฮินดู-ชวา อิสลาม และความเชื่อท้องถิ่นภาคใต้ซึ่งมีความแตกต่างกันของรูปลักษณะและความหลากหลายของรูปแบบพหุวัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ในการบูรณาการจินตภาพร่วมสมัยในผลงาน โดยมีสาระทางประวัติศาสตร์แฝงไว้ในผลงานถึงความเท่าเทียมกัน เสมอภาคและความเชื่อและความสำคัญทางพุทธศาสนา ซึ่งมีความเป็นพี่น้อง พี่พวาคายกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เช่น วัดโพธิ์

ปฐมาวาสจะให้ความสำคัญในศิลปวัฒนธรรมทั้งศาสนาพุทธ จีน อิสลาม เพื่อลดความขัดแย้งในการปกครองของเจ้าเมืองสงขลาในอดีต ซึ่งเป็นความปรารถนาให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน

การวิเคราะห์เทคนิควิธีการการแสดงออกของผลงานจิตรกรรมร่วมสมัย 2 มิติทั้ง 2 ชุด มีเทคนิคผสมผสานหลากหลายวิธี ดังเช่นการสร้างพื้นผิวบนผ้าบาเต๊ะและการระบายสีเรียบ และการไล่น้ำหนักสี และการจุดสีแบบลายจุดตัวหนึ่งตะลุง และเทคนิคการเขียนสีขาวบนพื้นสีเหลือง เพื่อให้เกิดบรรยากาศความกลมกลืนของสีและเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ และการจัดภาพตามลักษณะจิตรกรรมฝาผนัง คือ ด้านล่างขอบภาพเป็นระยะหน้า ระยะกลาง – ไกล จะอยู่ด้านบนตามลำดับและใช้วิธีการทับซ้อน บังกัน ผลึกเข้าด้วยกันของรูปทรง เพื่อให้เกิดความหลากหลาย แต่มีความเป็นเอกภาพของภาพโดยรวมทั้งนามธรรมและรูปธรรม (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 แสดงเทคนิควิธีการสร้างพื้นผิวและการระบายสี

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยแบบสร้างสรรค์ นี้เป็นการวิจัยแบบผสมระเบียบวิธี(Mixed methodology) ทำให้ได้องค์ความรู้ 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) จากการศึกษาและวิเคราะห์จิตรกรรมฝาผนังภาคใต้ ทำให้ได้ข้อมูลรูปแบบเทคนิคเชิงช่าง หลักการเขียนที่สัมพันธ์กับคติความเชื่อ และลักษณะเฉพาะความโดดเด่นในเนื้อหาเรื่องราว ในสมัยศิลปะรัตนโกสินทร์ช่วงที่ 1 - 3 และ 4 - 6 เกิดโครงสร้างในแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีความแตกต่างความหลากหลายของรูปแบบมีพหุวิธี สหวิธีการ สหวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงความเชื่อของศาสนาพุทธ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และเกิดองค์ความรู้เกิดประเด็น เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

2) จากการวิเคราะห์สังเคราะห์รูปแบบพหุลักษณะ ได้แก่ รูปแบบช่างหลวงภาคกลาง รูปแบบศิลปะจีน รูปแบบศิลปะตะวันตก รูปแบบศิลปะประเพณีรัชกาลที่ 4 ลักษณะเฉพาะของเทคนิคเชิงช่าง เนื้อหาสาระ ลวดลาย การจัดองค์ประกอบ และอัตลักษณ์ และสรุปการสังเคราะห์มูลฐานคำจำเพาะ (เส้น สี รูปร่าง ฯลฯ) หลักการ (การเน้น คุณภาพ ความเคลื่อนไหว ฯลฯ) และวิธีการ (หลายวิธี หลายมุมมอง ฯลฯ) เกิดองค์ความรู้ เพื่อนำไปบูรณาการสู่จินตภาพร่วมสมัย

3) เกิดองค์ความรู้เชิงปฏิบัติที่เกิดจากการจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบพหุลักษณะ จิตรกรรมฝาผนังภาคใต้เกิดมูลฐานคำจำเพาะทางทัศนธาตุ(เส้น สี รูปทรง ฯลฯ)หลักการ วิธีการ ที่มีอัตลักษณ์ใน 7 รูปแบบ และบูรณาการรูปแบบพหุลักษณะจิตรกรรมฝาผนังภาคใต้กับประมวลทัศนคติการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสู่จินตภาพร่วมสมัยตามวิธีการสร้างสรรค์ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 เกิดโครงสร้างทางองค์ประกอบใหม่ที่หนีห่างจากความจริงและไม่เหมือนเดิมตามจิตรกรรมฝาผนัง โดยจะมีความเป็นเอกภาพของรูปทรง การแสดงออก ความคิด เนื้อหาสาระที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเป็นพี่น้องกันในความหลากหลาย เพื่อเป็นการทดสอบหาความเหมาะสมตามแนวความคิด ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์วิจัยศิลปะ (Practice – based) โดยอาศัยพหุวิธี สู่ถึงความ เป็นเอกภาพทั้งนามธรรมและรูปธรรม โดยแฝงนัยในผลงาน ที่สะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คติความเชื่อ เนื้อหาสาระ และให้รับรู้ถึงรสชาติและกลิ่นอายความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ในจิตรกรรมใหม่ ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดองค์ความรู้การวิจัยแบบสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- ชลุด นิมเสมอ. (2534). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง. (2554). ประมวลผลงานด้านประวัติศาสตร์ศิลปะของศาสตราจารย์
สันติ เล็กสุขุม, กรุงเทพฯ : เอร่าวัฒนธรรมพิมพ์.
- วรรณภา ณ สงขลา.(2533). จิตรกรรมไทยประเพณี ชุดที่ 001 เล่ม 1. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย
- วรรณภา ณ สงขลา. (2535). จิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทยชุดที่ 002 เล่มที่ 3 วัดชลธาราสิงเห.
กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. (2529). สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 4. สงขลา:
มูลนิธิทักษิณคดีศึกษา.
- _____ (2529).สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 9. สงขลา: มูลนิธิทักษิณคดีศึกษา.
สมชาติ มณีโชติ. (2555). จิตรกรรมไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ เล็กสุขุม.(2548). ข้อมูลกับมุมมอง: ศิลปะรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
_____ (2548).จิตรกรรมไทย สมัยรัชกาลที่ 3 ความคิดเปลี่ยนการแสดงออกก็เปลี่ยนตาม.
กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ..
- สุชาติ เกาทอง.(2533). การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
_____ (2555).แนวทางการคิดหัวข้อและโจทย์การวิจัยสร้างสรรค์ศิลปะการออกแบบระดับ
บัณฑิตศึกษาในมิติมุมมองปัจจุบัน. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____ (2556).สหวิทยาการ: การวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงแบบบูรณาการทางศิลปะ. ชลบุรี:
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา..
- สุทธิวงศ์ ดันตยาพิศาลสุทธิ. (2545). หลักพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันบวรลีลโลก.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์และคณะ.(2543). กะเทาะสนิมกริชแลวิถีชีวิตชาวใต้ตอนล่าง. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..